

Ο άνθρακας, παράγοντας του τρόμου

Ως την περασμένη εβδομάδα, όλα έδειχναν ότι η κρίση του άνθρακα, που ξέσπασε στις Ηνωμένες Πολιτείες, θα περιοριζόταν στη Νότια Φλώριδα και μάλιστα σ' ένα και μόνο κτίριο αυτής της περιοχής. Τα γραφεία της American Media Inc. στη Μόκα Ρατόν ήδη έχουν εκκενωθεί και οι εργαζόμενοι, μαζί με τις οικογένειές τους, υποβάλλονται σε εξετάσεις, προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσον έχουν προσβληθεί από το θανατηφόρο βακτήριο. Περί τα μέσα της περασμένης εβδομάδας, αναφέρθηκε ένας θάνατος, αλλά και δύο εκθέσεις ατόμων στο βακτήριο. Ωστόσο, υπήρξε η εντύπωση ότι αυτά θα ήταν και τα μόνα κρούσματα.

Αιφνιδίως, όμως, το τοπίο άλλαξε. Οι Αρχές ανακοίνωσαν ότι μία δημοσιογράφος του τηλεοπτικού δικτύου NBC στην πόλη της Νέας Υόρκης ανέπτυξε μια μορφή της ασθένειας του άνθρακα, πιθανότατα έχοντας έλθει σε επαφή με κάποια σκόνη, η οποία ήταν σε επιστολή που της εστάλη. Κι ενώ οι Αρχές της Νέας Υόρκης απηύθυναν έκκληση προς τους πολίτες να διατηρήσουν την ψυχραιμία τους, με ιλλιγγιώδη ταχύτητα έκανε τον γύρο της πόλης η πληροφορία ότι εκκενώθηκε ο τρίτος όροφος της εφημερίδας των «Νιου Γιork Τάιμς», μόλις δέκα οικοδομικά τετράγωνα μακριά από το στούντιο NBC. Ο λόγος; Δημοσιογράφος της εφημερίδας άνοιξε έναν φάκελο, τον έσπρωξε μακριά του, λέγοντας ότι πρόκειται για απειλητική επιστολή και στη συνέχεια είδε να σκορπίζεται στον αέρα μια λευκή σκόνη.

Παρόμοια περιστατικά κατεγράφησαν σε εφημερίδες του Οχάιο και του Τενεσί, ενώ το τηλεοπτικό δίκτυο Fox News αποκάλυψε ότι σε επιστολή που απευθυνόταν στον πρόεδρο του καναλιού Ρόζερ Αϊλς και την οποία άνοιξε κάποιος βοηθός του βρέθηκε μια μυστηριώδης σκόνη. Και τέλος, ίχνη άνθρακα εντοπίστηκαν σε επιστολή που εστάλη από τη Μαλαισία στα γραφεία της Microsoft στο Ρένο της Νεβάδα.

Οι έρευνες

Σε περιόδους κρίσεων, είθισται ορισμένοι να αρέσκονται σε φάρσες. Ωστόσο, ανάμεσα στα τραγικά γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου και τον πανικό του άνθρακα, δεν φαίνεται να υπάρχει άμεση σχέση, εκτός αν λάβουμε σοβαρά υπ' όψιν το γεγονός ότι ένας άνδρας που φέρεται να συνδέεται με τους αεροπειρατές ήταν συνδρομητής στην εφημερίδα Globe.

Αν και οι έρευνες του FBI για το επεισόδιο στο τηλεοπτικό δίκτυο NBC κινούνται ανεξάρτητα από τις αντίστοιχες στην American Media Inc. της πόλης Μπόκα Ρατόν στη Νότια Φλώριδα, υπάρχει ένα κοινό στοιχείο: η επιστολή που εστάλη στους «Τάιμς» και μια από τις δύο επιστολές που εστάλησαν στο NBC είχαν την ίδια ταχυδρομική σφραγίδα, αυτήν του St. Petersburg, ενώ τα γράμματα, στο εξωτερικό μέρος των φακέλων έμοιαζαν μάλλον με ορνιθοσκαλίσματα. Ωστόσο, καμιά από τις δύο επιστολές δεν έκρυβε άνθρακα στο εσωτερικό της. Αντιθέτως, στη δεύτερη επιστολή που εστάλη στο NBC και στην οποία ανιχνεύτηκε άνθρακας, η ταχυδρομική σφραγίδα ήταν αυτή του Τρέντον του Νιου Τζέρσεϊ.

Η επιστολή, η οποία εστάλη στους «Τάιμς» εξετάστηκε εκ νέου, αλλά δεν εντοπίστηκε βακτήριο του άνθρακα. Κατόπιν αυτού, στις ΗΠΑ, τουλάχιστον ως την περασμένη εβδομάδα, είχαμε τρεις επιβεβαιωμένες περιπτώσεις επιθέσεων με άνθρακα: αυτήν της Microsoft, του NBC και της American Media (σ' αυτές τις τρεις περιπτώσεις θα πρέπει πλέον να προστεθούν οι περιπτώσεις της αμερικανικής Γερουσίας, του γραφείου του κυβερνήτη της Νέας Υόρκης Τζ. Πατάκι και η περίπτωση του ABC, όπου δεν ανιχνεύτηκε άνθρακας, ωστόσο βρέφος, ηλικίας επτά μηνών, το οποίο η μητέρα του είχε φέρει στον σταθμό, εμφάνισε δερματικό άνθρακα).

Το ερώτημα, πάντως, που μένει να απαντηθεί, είναι αν αυτές οι επιθέσεις - αληθινές ή ψεύτικες- είχαν ως στόχο τους τηλεοπτικά μέσα.

Ερωτήματα

Η τρομοκρατική οργάνωση «Αλ Κάιντα», έχοντας πλήξει την καρδιά του οικονομικού και στρατιωτικού γοήτρου της Αμερικής στις 11 Σεπτεμβρίου, ίσως μπήκε στον πειρασμό να πλήξει και τα ΜΜΕ των ΗΠΑ, τους κυρίαρχους εκφραστές της ελευθερίας και της ελευθεροτυπίας. Μήπως η «Αλ Κάιντα» επιχειρεί τώρα να ενσπείρει τον πανικό μεταξύ των Αμερικανών δημοσιογράφων, προκειμένου οι τελευταίοι να κάνουν τη δουλειά των τρομοκρατών; Ακολουθώντας τον συλλογισμό ότι ο πανικός του άνθρακα ήλθε ως συνέχεια της επίθεσης στο Παγκόσμιο Κέντρο Εμπορίου, ο αντιπρόεδρος των ΗΠΑ Ντικ Τσένι αναρωτήθηκε πρόσφατα: «Υπάρχει, άραγε, σχέση ανάμεσα στα δύο αυτά γεγονότα; Δεν γνωρίζουμε. Δεν έχουμε στοιχεία στα χέρια μας που να μας ωθούν να προβούμε σε τέτοιους συσχετισμούς. Ωστόσο δεν θα πρέπει να εφησυχάζουμε».

Κανείς όμως δεν δικαιούται να δει τα πράγματα με επιπολαιότητα και επιφανειακά. Το κοινό, έχοντας ευαισθητοποιηθεί γύρω από θέματα βιοτρομοκρατίας -προς αυτήν την κατεύθυνση συνέβαλαν, άλλωστε, οι προειδοποιήσεις της αμερικανικής κυβέρνησης και τα ρεπορτάζ των εφημερίδων και των τηλεοπτικών μέσων- είναι έτοιμο να υποθέσει το χειρότερο. Ακόμη κι αν μια μαζική επίθεση εθεωρείτο παντελώς απίθανη, πολλοί γιατροί στη Νότια Φλώριδα και τη Νέα Υόρκη κατακλύζονται από αιτήματα πολιτών που ζητούν να τους χορηγηθεί το αντιβιοτικό Ciprofloxacin ή Cipro, το μόνο αντιβιοτικό που ενδείκνυεται για τη θεραπεία της ασθένειας του άνθρακα.

Από τη στιγμή που δύο από τα θύματα στη Φλώριδα εργάζονταν στον χώρο διαλογής των επιστολών της American Media, οι ταχυδρομικοί υπάλληλοι οι οποίοι παρέδιδαν την αλληλογραφία στην εταιρεία υπεβλήθησαν σε εξετάσεις. Σε εξετάσεις όμως ζήτησαν να υποβληθούν κι όλοι οι εργαζόμενοι στα ταχυδρομεία της Μπόκα Ρατόν.

Όταν το πρώτο κρούσμα έκανε την εμφάνισή του, οι Αρχές θεώρησαν ότι βρίσκονταν αντιμέτωπες μ' ένα φυσικό φαινόμενο, μια από εκείνες τις σπάνιες περιπτώσεις που εμφανίζονται αραιά και πού. Ο Ρόμπερτ Στίβενς, υπεύθυνος φωτογραφικού μοντάζ της εφημερίδας The Sun ήταν ένας άνθρωπος που βρισκόταν συχνά στην εξοχή και ο άνθρακας είναι βακτήριο, ενδημικό στα άγρια ζώα. Πράγματι, ο Στίβενς μολύνθηκε από το βακτήριο εισπνέοντάς το - είναι γεγονός ότι μια τέτοια μετάδοση του άνθρακα δεν είχε αναφερθεί το τελευταίο τέταρτο του αιώνα (αν και σε αντίθετη περίπτωση, αρκετές περιπτώσεις πανώλης καταγράφονται ετησίως στις ΗΠΑ).

Τα περιστατικά

Ωστόσο στις 5 Οκτωβρίου, την ημέρα που ο Στίβενς υπέκυψε στην ασθένεια, οι υγειονομικές αρχές, κατά τη διάρκεια συνάντησής τους με εκπροσώπους της American Media, επέμεναν ότι το θύμα μολύνθηκε από φυσικά αίτια και ότι οι συναδέλφοί του δεν είχαν λόγο ανησυχίας. Οι έμπειροι δημοσιογράφοι δεν πείστηκαν.

Δεδομένης της σπανιότητας του βακτηρίου και λαμβάνοντας υπ' όψιν ότι ο Στίβενς κατοικούσε κοντά στη Λαντάνα, όπου οι αεροπειρατές της 11ης Σεπτεμβρίου τελειοποίησαν τις τεχνικές πτήσης τους, πολλοί αναρωτήθηκαν αν θα ήταν πιο φρόνιμο να αποκλειστεί για ένα διάστημα το κτίριο προκειμένου να γίνουν, για παν ενδεχόμενο, έρευνες για τυχόν ίχνη.

«Είχαμε την αίσθηση», λέει ένας εκ των συναδέλφων του Στίβενς, «ότι οι Αρχές θα έδειχναν μεγαλύτερο ενδιαφέρον, αν το κτίριο βρισκόταν στην Ουάσιγκτον ή στη Νέα Υόρκη».

Η ολιγωρία των Αρχών δεν έμελλε να κρατήσει πολύ. Λίγες ημέρες αργότερα, οι εξετάσεις αποκάλυψαν την παρουσία σπορίων του άνθρακα στο πληκτρολόγιο του υπολογιστή του Στίβενς, καθώς και στα ρουθούνια δύο υπαλλήλων της American Media. Και στους δύο χορηγήθηκαν αντιβιοτικά και η ασθένεια, τελικά, δεν εκδηλώθηκε. Ήταν, πλέον, ξεκάθαρο ότι η μόλυνση του Στίβενς δεν οφειλόταν σε φυσικά αίτια. Οι Αρχές, από την πλευρά τους,

πείστηκαν ότι κάποιος ενεργοποίησε εσκεμμένα το βακτήριο, δηλαδή «καλλιέργησε» τους σπόρους και παρήγαγε μεγάλη ποσότητα βακτηρίων την οποία στη συνέχεια ανακάτεψε μέσα σε σκόνη.

Το πώς, τελικά, οι σπόροι εισήλθαν στους πνεύμονες του Στίβεν παραμένει άλυτο μυστήριο. Η μία θεωρία σχετίζεται με την αποστολή «ερωτικής επιστολής», η οποία εστάλη από αναγνώστη της εφημερίδας, που ζητούσε να σταλεί στην ηθοποιό Τζένιφερ Λοπέζ μέσω της American Media. Οι συνάδελφοί του θυμούνται ότι ο Στίβενς ήταν εκεί όταν κάποιος άνοιξε το γράμμα το οποίο στη συνέχεια μεταφέρθηκε περιπαικτικά από γραφείο σε γραφείο. Περιείχε κάποια σκόνη («αφροδιασιακό θα είναι», είχε αστειευτεί ένας από τους εργαζομένους) κι ένα φυλακτό που έμοιαζε με το αστέρι του Δαβίδ. Απ' ό,τι φαίνεται, στη συνέχεια το γράμμα πετάχτηκε στα σκουπίδια. Οσο για το ποιος κρύβεται πίσω από την εγκληματική αυτή ενέργεια, το FBI και το CBC ελπίζουν ότι θα βρουν τα στοιχεία που αναζητούν από το ίδιο το βακτήριο.

Κάθε ποικιλία του *bacillus anthracis* έχει ένα γενετικό αποτύπωμα. Κανείς δεν γνωρίζει ακριβώς πόσες ποικιλίες υπάρχουν, ωστόσο οι επιστήμονες ήδη έχουν συλλέξει περισσότερα από 1.200 δείγματα από ζώα ανά τον κόσμο. Από αυτά, μόλις το ένα τρίτο έχει υποστεί πλήρη και λεπτομερή μελέτη. Το βακτήριο της American media είναι πανομοιότυπο της ποικιλίας η οποία απομονώθηκε στις αρχές της δεκαετίας του '50 σε περιοχές όπως η Αϊτή και το πανεπιστήμιο της Αϊόβα. Αλλά αυτό το τελευταίο δεν μοιάζει με κανένα. Αυτό και μόνο εγείρει ανησυχίες ότι το μικρόβιο μπορεί να προέρχεται από το εξωτερικό -ίσως από το Ιράκ ή από ταραξίες επιστήμονες οι οποίοι ζουν σε χώρες της πρώην ΕΣΣΔ.

Η υπόθεση του NBC, πάντως, μπορεί να δείξει αν πράγματι πρόκειται για τρομοκρατική ενέργεια. Στα μέσα Σεπτεμβρίου, η βοηθός του Μπρόκαου, του υπεύθυνου της εκπομπής «Τα Νυχτερινά Νέα», του NBC, Εριν Ο Κόννορ, ήλθε σε επαφή με δύο περίεργους ταχυδρομικούς φακέλους. Ο πρώτος περιείχε ένα απειλητικό γράμμα, καθώς και μια ουσία που έμοιαζε με άμμο. Η γυναίκα που

το άνοιξε πέταξε τη σκόνη -αφού δεν της προκάλεσε υποψίες- και παρέδωσε στην Ο' Κόννορ το γράμμα. Ο δεύτερος φάκελος ταχυδρομήθηκε από την Αγία Πετρούπολη και περιείχε λευκή σκόνη. Το NBC ανέφερε το περιστατικό στο FBI.

Η υπηρεσία, ωστόσο, δεν εξέτασε τη σκόνη μέχρι τη στιγμή που η Ο' Κόννορ παρουσίασε εξανθήματα και πυρετό. Η πρώτη βιοψία των εξανθημάτων ήταν αρνητική. Όταν, όμως, αργότερα αναπτύχθηκε στο στήθος της ένα μαύρο εξόγκωμα, η γυναίκα επισκέφθηκε έναν ειδικό, ο οποίος με τη σειρά του έστειλε το δείγμα της βιοψίας στο Κέντρο Λοιμώξεων. Τα αποτελέσματα των εξετάσεων ήταν θετικά για την περίπτωση του άνθρακα. Το FBI έλαβε σοβαρά την υπόθεση, αλλά η εξέταση της σκόνης δεν έδειξε κάτι. Τότε, μια συνεργάτιδα της Ο' Κόννορ θυμήθηκε το πρώτο γράμμα, το οποίο εξετάστηκε από την υπηρεσία. Σ' αυτό υπήρχαν ίχνη άνθρακα. Το ανώνυμο γράμμα έφερε την εξής ταχυδρομική σφραγίδα: 18 Σεπτεμβρίου, Τρέντον.

Πανικός

Ευτυχώς για την κυρία Ο' Κόννορ, η ασθένεια είναι πολύ λιγότερο επικίνδυνη όταν εμφανίζεται στο δέρμα, απ' ό,τι όταν προσβάλλει τους πνεύμονες. Έτσι, η Ο' Κόννορ γρήγορα θα γίνει καλά. Εν τω μεταξύ, τμήματα των δύο ορόφων, όπου στεγάζονται τα γραφεία της εκπομπής του NBC «Νυχτερινές Ειδήσεις» - εκεί όπου είχαμε το κρούσμα- στον αριθμό 30 της Rockefeller Plaza, έχουν εκκενωθεί και η εκπομπή μεταδίδεται από τα στούντιο της Today σε διπλανό κτίριο.

Ο πανικός στους «Νιου Γιορκ Τάιμς» ξέσπασε συμπτωματικά, την ώρα που τα αποτελέσματα των εξετάσεων για το κρούσμα άνθρακα στο NBC είδαν το φως της δημοσιότητας. Η δημοσιογράφος Τζούντιθ Μίλερ, η οποία καλύπτει θέματα Μέσης Ανατολής και συνυπογράφει βιβλίο για τη βιοτρομοκρατία, όταν έλαβε την επιστολή, βρισκόταν στο γραφείο της στον τρίτο όροφο των «Τάιμς». Τη στιγμή που η Μίλερ άνοιξε τον φάκελο, μια λευκή σκόνη -σαν πούδρα έμοιαζε- πετάχτηκε στο πρόσωπό της, τα χέρια της και την μπλούζα της. Ένα

μέρος της σκόνης απλώθηκε στον αέρα και στη συνέχεια η ίδια και όσοι εργάζονταν κοντά της μεταφέρθηκαν σε άλλους χώρους. Λίγο αργότερα, η αίθουσα σύνταξης εκκενώθηκε, οι δημοσιογράφοι εγκατέλειψαν τον όροφο, ενώ άνδρες, φορώντας ειδικές, για τέτοιες περιστάσεις, στολές, ανέβαιναν τις σκάλες.

Χρειάστηκε να φτάσουμε στο περασμένο Σάββατο για να πληροφορηθούν οι δημοσιογράφοι, αλλά και το υπόλοιπο προσωπικό ότι στη σκόνη δεν ανιχνεύθηκε άνθρακας.

Εάν οι επιθέσεις και οι φάρσες δεν συνεχιστούν με την ίδια ένταση, τότε οι Αμερικανοί θα θεωρήσουν τους εαυτούς τους τυχερούς. Το βακτήριο ήταν πάντα ο «εκλεκτός» ιός για οποιονδήποτε ενδιαφερόταν να εισέλθει στον κόσμο του βιολογικού πολέμου. Κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου, Αμερικανοί και Σοβιετικοί επιστήμονες φρόντισαν να τελειοποιήσουν τα όπλα του άνθρακα και σήμερα πάνω από 17 χώρες έχουν αναπτύξει προγράμματα βιολογικού πολέμου, πολλά από τα οποία στηρίζονται στον άνθρακα. Μέχρι την περασμένη εβδομάδα, ωστόσο, κανείς δεν είχε χρησιμοποιήσει με επιτυχία σπόρους άνθρακα ως όπλο. Οι επιστήμονες, όμως, ενθυμούνται την περίπτωση του δυστυχήματος, το 1979, στη Σοβιετική Ένωση, στην περιοχή Σβερντλόβσκ. Ο καθηγητής Ντέιβιντ Γουόκερ, πρόεδρος του Τμήματος Παθολογίας του πανεπιστημίου του Τέξας, μετείχε της αμερικανικής ομάδας που επισκέφθηκε τη Ρωσία το 1992, λίγο πριν ο Μπόρις Γέλτσιν παραδεχτεί τη «διαφυγή» του άνθρακα από βάση επεξεργασίας βιολογικών όπλων.

Όταν ο δρ Γουόκερ και οι συνεργάτες του ήρθαν αντιμέτωποι με τα δεδομένα των 77 ανθρώπων που μολύνθηκαν και των 64 θανάτων, άρχισαν να σκέφτονται τη βιολογία του άνθρακα, αλλά και πιθανούς τρόπους αντιμετώπισής του σε περίπτωση επιδημίας. Γνώριζαν ότι όταν ο *bacillus anthracis* κάνει την εμφάνισή του μέσα από σπόρια, αναπτύσσεται, πολλαπλασιάζεται και εκλύει μια τοξίνη που «τρώει» τον ιστό και στη συνέχεια εισέρχεται στο αίμα.

Από εκεί και ύστερα το δηλητήριο εξαπλώνεται στο σώμα και επιτίθεται στα όργανα. Στο μεταξύ οι λεμφαδένες γεμίζουν με κύτταρα του ανοσοποιητικού συστήματος που έχουν συγκεντρωθεί για να «καταπολεμήσουν» τον «εισβολέα» κι αρχίζουν να πιέζουν τα όργανα, παρεμποδίζοντας έτσι τη λειτουργία τους.

Αυτό οδήγησε τον Ντέιβιντ Γουόκερ στο συμπέρασμα ότι οι γιατροί πρέπει να βρουν καλύτερους τρόπους για να αποστραγγίσουν τη λέμφο από τις περιοχές γύρω από τα όργανα, προκειμένου να ανακουφίσουν την πίεση. Πρέπει, ακόμα, υποστήριξε ο ίδιος, να δημιουργήσουν μια αντιτοξίνη, καθώς τα αντιβιοτικά μπορεί να σκοτώνουν τα βακτήρια, αλλά το δηλητήριο που αφήνει ο άνθρακας είναι σε θέση να σκοτώσει τον ασθενή. Υπάρχει, επίσης, και εμβόλιο για τον άνθρακα, το οποίο κατασκευάστηκε αποκλειστικά για λογαριασμό της κυβέρνησης των ΗΠΑ από ιδιωτική κατασκευάστρια εταιρεία του Μίτσιγκαν, την Bioport.

Ωστόσο, το 1999, η FDA (Οργανισμός Τροφίμων και Φαρμάκων) ζήτησε από την εταιρεία να σταματήσει τη διοχέτευση του εμβολίου, προκειμένου να εξασφαλίσει καλύτερο έλεγχο της ποιότητάς του. Η Bioport αναμένεται να ξεκινήσει εκ νέου τη διοχέτευση του εμβολίου στα τέλη του έτους, αλλά ακόμα και αν το πράξει, οι παρενέργειές του είναι τέτοιες, ώστε αρκετοί στρατιώτες που πολέμησαν στον Κόλπο προτίμησαν να παρουσιαστούν στο Στρατοδικείο, παρά να εμβολιαστούν. Κατά συνέπεια, προς το παρόν τουλάχιστον, η μόνη αξιόπιστη θεραπεία είναι τα αντιβιοτικά. Αυτά, όμως, πρέπει να χορηγηθούν στον άνθρωπο ταχέως μετά την έκθεσή του στο βακτήριο. Έτσι, οι Αρχές δεν μπορούν παρά να ελπίζουν ότι οι αντικειμενικές δυσκολίες που παρουσιάζει η μαζική καλλιέργεια βακτηρίων του άνθρακα, αλλά και η μαζική διάδοσή τους θα αποτρέψει μια επίθεση σε μεγάλη κλίμακα.

Εκτιμήσεις

Από αυτήν την άποψη, το παράδειγμα της ιαπωνικής παραθρησκευτικής αίρεσης Αουμ Σινρίκιο είναι διδακτικό. Η οργάνωση αυτή, η οποία εξαπέλυσε

την επίθεση με αέρια νεύρων στο μετρό του Τόκιο είχε καταβάλει προσπάθειες προκειμένου να χρησιμοποιήσει τον άνθρακα ως όπλο μαζικής δολοφονίας. Αν και είχε στη διάθεσή της χρήμα, επιστήμονες και ειδικούς σε θέματα βιολογικού πολέμου από την πρώην ΕΣΣΔ ποτέ δεν κατάφερε να πραγματοποιήσει επίθεση χρησιμοποιώντας το βακτήριο του άνθρακα.

Αναλυτές εκτιμούν ότι η «Αλ Κάιντα» αντιμετωπίζει παρόμοια προβλήματα. Ακόμα και αν έχει παραλάβει μεγάλες ποσότητες βακτηρίων από τον Σαντάμ Χουσεΐν δεν έχει τη δυνατότητα να τα διαδώσει μαζικά. Είναι γνωστό ότι ένας εκ των αεροπειρατών της 11ης Σεπτεμβρίου, ο Μοχάμεντ Ατα, ρωτούσε για το πώς θα μπορούσε να αγοράσει ή να ενοικιάσει ένα ψεκαστικό αεροπλάνο. Παρά ταύτα, δεν είναι δυνατόν να καταλήξουμε σε αποκλειστικά συμπεράσματα από τα παραπάνω στοιχεία. Τα γεγονότα των τελευταίων εβδομάδων μπορεί να θεωρηθούν ως επιτυχία των τρομοκρατών, αφού κατάφεραν να προκαλέσουν τον φόβο και την αβεβαιότητα. Κατάφεραν, όμως, και να ξυπνήσουν την «κοινή γνώμη» για το ζήτημα του άνθρακα, με έναν τρόπο που καμία ανακοίνωση δεν θα μπορούσε να το καταφέρει.

Σήμερα είναι εξαιρετικά δύσκολο να αιφνιδιάσει κάποιος έναν Αμερικανό με έναν φάκελο που περιέχει άγνωστη σκόνη. Αν αυτή ήταν μια ακόμα επίθεση που εμπνεύστηκε και οργάνωσε ο Μπιν Λάντεν, τότε ενδεχομένως η Αμερική να είναι πολύ πιο ασφαλής απ' ό,τι νομίζαμε όλοι.

<http://www.kathimerini.gr/103356/article/epikairothta/kosmos/o-an8rakas-paragontas-toy-tromoy>